

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Humpolec

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Humpolec leží v kraji Vysočina a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 25 obcí (z tohoto pohledu je humpolecký obvod 2. nejmenší);
- v dotčeném území žije celkem 17.421 obyvatel (což je 4. nejnižší hodnota za kraj), z toho 10.917 v jádrovém městě;
- rozlohou 228 km² je 2. nejmenší.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v kraji Vysočina

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Humpolec	25	17 421	10 917	228
Havlíčkův Brod	56	52 167	23 483	632
Pacov	24	9 759	4 903	235
Pelhřimov	71	45 231	16 269	827
Světlá nad Sázavou	32	20 134	6 779	290
Průměr za kraj	47	34 080	15 346	453

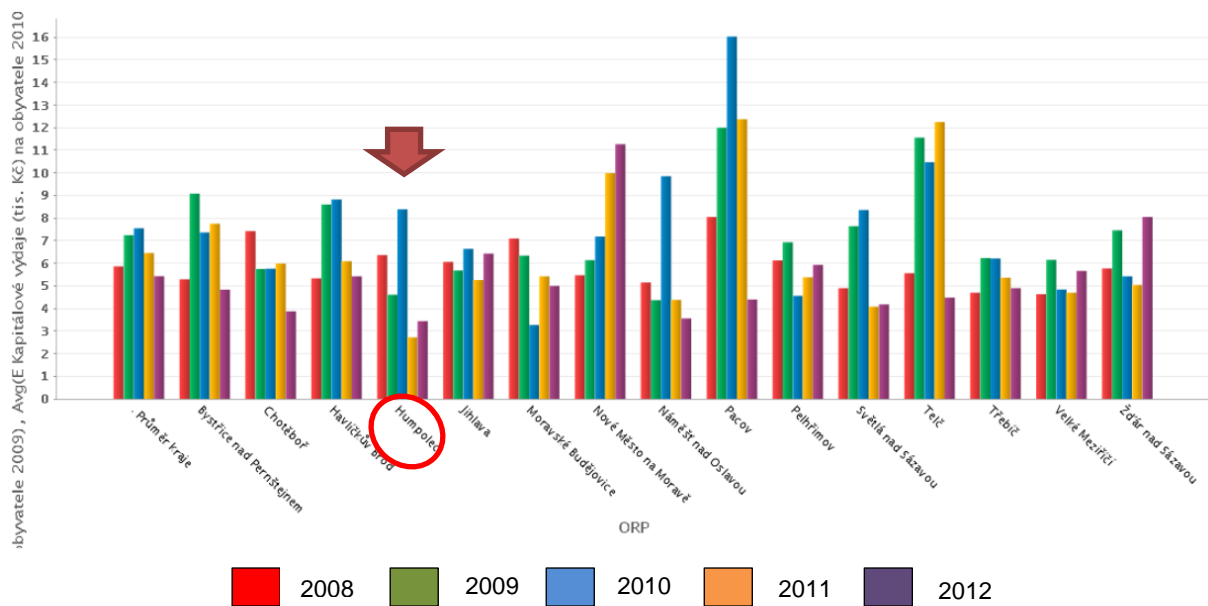
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP kraje Vysočina a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 16.800 až 18.300 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Aš, Holic, Nový Bydžov, Odry, Stříbro, Vimperk, Vizovice);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 25 až 26 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Blatná, Chomutov, Dobruška, Krnov, Milevsko, Nepomuk, Teplice, Třeboň);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 10.500 až 11.300 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Domažlice, Frenštát p. Radhoštěm, Kuřim, Prachatice, Rumburk, Rychnov n. Kněžnou, Sušice).

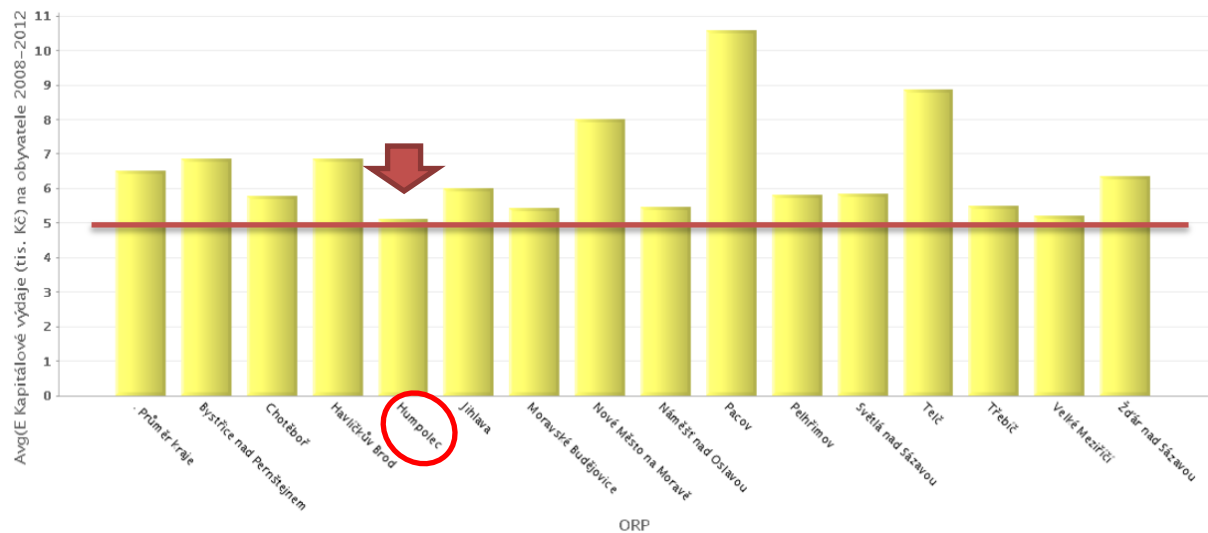
2. Ekonomická výkonnost

V ekonomické oblasti je z hlediska benchmarkingového srovnání zajímavý bližší pohled na **kapitálové**, tedy investičních **výdaje na obyvatele**, které patřily u SO ORP Humpolec k nejnižším v celém kraji Vysočina. To platí pro roky 2009 – kdy byly 2. nejnižší (4,6 tis Kč/obyv.), a 2011-12, kdy byly zcela nejnižší (s hodnotami 2,7, respektive 3,4 tis. Kč/obyv.). Dosvědčuje to i jejich průměrná výše 5,1 tis. Kč/obyv., jejíž úroveň je v grafu pro názornost zvýrazněna červenou linií. Viz obr. č. 1 a 2.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

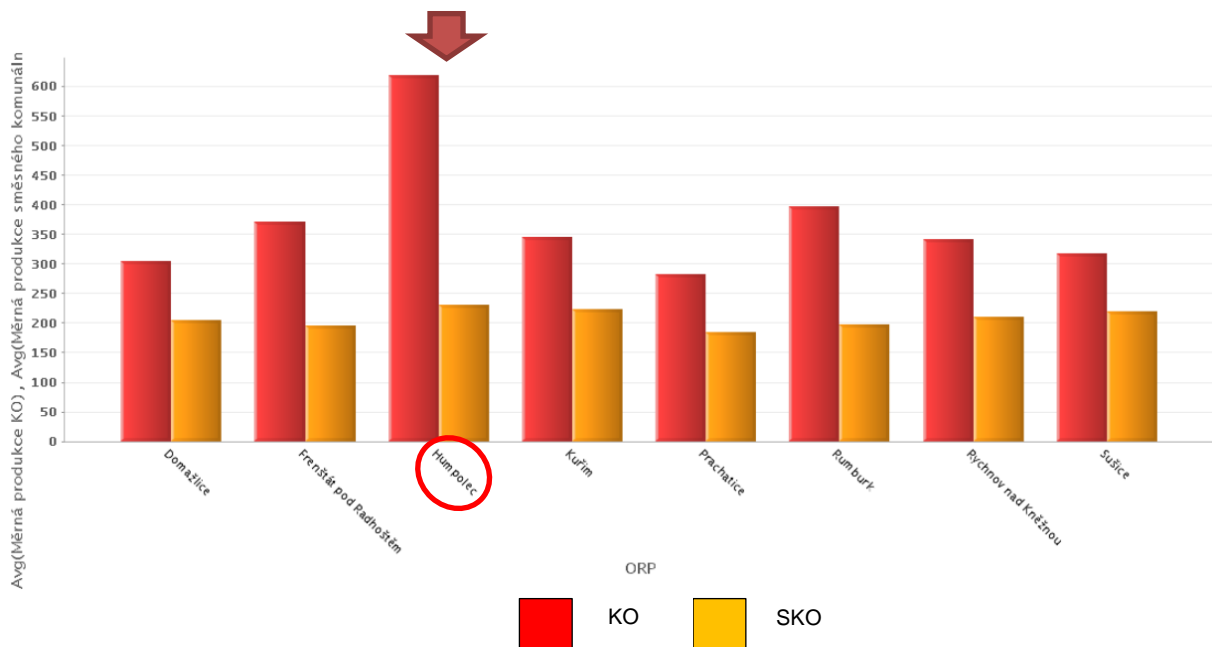
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

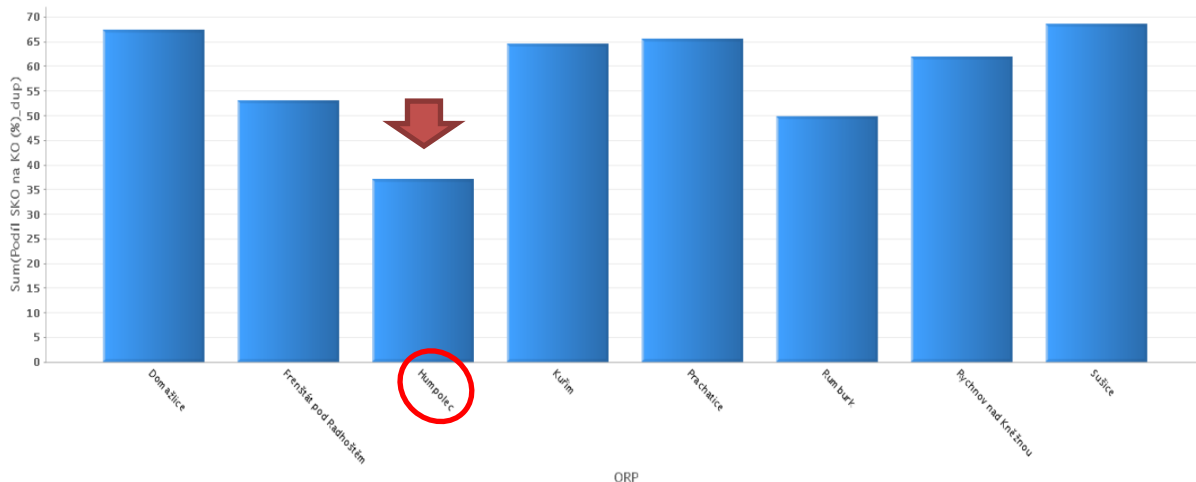
3. Odpadové hospodářství

Z pohledu odpadového hospodářství je významné srovnání **měrné produkce komunálního odpadu (KO) a směsného komunálního odpadu (SKO)** s dalšími obvody ORP vybranými dle kritéria podobného počtu obyvatel jádrové obce. Produkce KO je v uvedeném výběru největší (ca 620 t/obv.), stejně tak produkce SKO (ca 230 t/obv.). Zároveň má ale SO ORP Humpolec nejmenší **podíl SKO na celkovém množství KO** – 37%. Ještě je na místě dodat, že obdobných výsledků dosahuje humpolecký obvod i ve srovnání s krajskými obvody nebo obvody s odpovídajícím počtem obcí. Viz obr. č. 3 a 4.

Obrázek 3: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 10.500 – 11.300 obyv.; v tunách/1.000 obyv.)

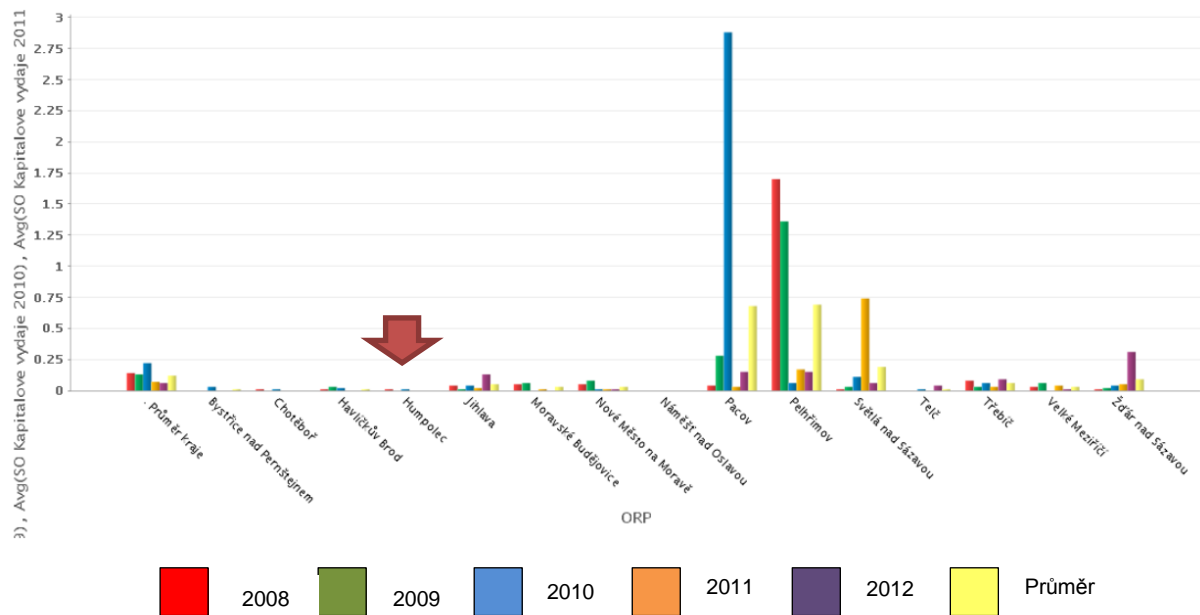
Obrázek 4: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 10.500 – 11.300 obyv.; v %)

4. Sociální služby

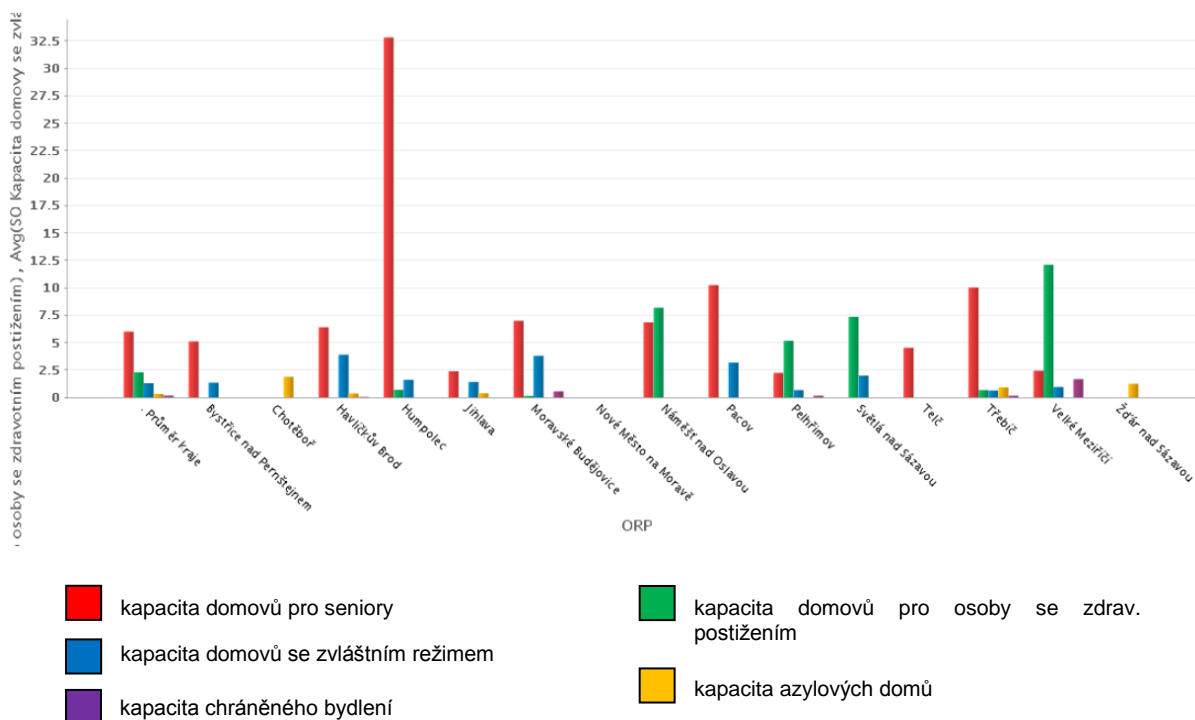
Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **kapitálových výdajů na sociální služby na obyvatele**. Do sociálních služeb investoval SO ORP Humpolec ve sledovaném období 2008-2012 pouze v letech 2008 a 2010, a to v obou případech minimální částku 0,01 tis. Kč/obyv., tedy 10,- Kč. Nutno ovšem konstatovat, že i řada dalších srovnávaných obvodů v kraji Vysočina také nevykazuje velké investiční výdaje na sociální služby (SO ORP Chotěboř, Havlíčkův Brod, Bystřice n. Pernštejnem, Náměšť n. Oslavou nebo Telč). Viz obr. č. 5.

Obrázek 5: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

V krajském srovnání stojí zato ještě doplnit, že SO ORP Humpolec má zdaleka největší kapacitu domovů pro seniory – 32,8 na 1.000 obyvatel. Kromě toho disponuje ještě domovem pro osoby se zdravotním postižením a domovem se zvláštním režimem, avšak ty mají malou kapacitu (0,7, respektive 1,6 na 1.000 obyvatel). Viz následující obr.

Obrázek 6: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na 1.000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Humpolec	
základní charakteristika	<p>v kraji Vysočina se SO ORP Humpolec řadí mezi menší obvody:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou patří a počtem obcí je 2. nejmenší z hlediska počtu obyvatel je 4. nejmenší
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> nižší úroveň kapitálových výdajů na obyvatele <i>(porovnáváno v rámci benchmarkingu ORP)</i>
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> vysoká měrná produkce KO a SKO nízký podíl SKO na KO <i>(porovnáváno v rámci benchmarkingu ORP)</i>
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> nízké kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele vysoká kapacita domovů pro seniory <i>(porovnáváno v rámci benchmarkingu ORP)</i>

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad